

Aprob,

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

Raport

privind vizita efectuată în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul
Inspectoratului de Poliție Județean Timiș

Sumar: prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei inopinate în Centrul de Reținere și Arestare preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Timiș, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată și din întrevederile cu persoanele private de libertate încarcerate la momentul vizitei
3. Recomandări

Din cele 35 de persoane care figurau în custodia C.R.A.P. Timiș la data vizitei, o persoană privată de libertate se afla la anchetă, fiind însoțită de către lucrători din cadrul Poliției Municipiului Lugoj, iar o alta se afla în escortă la Judecătoria Timișoara.

Din discuțiile cu reprezentanții conducerii Centrului de Reținer și Arestare Preventivă Timiș, s-a remarcat preocuparea acestora pentru îmbunătățirea condițiilor de custodiare ale persoanelor încarcerate, prin diferite solicitări de investiții, astfel: înlocuirea de ferestre și uși; placarea cu gresie și faianță a grupurilor sanitare; zugrăvirea unor camere de detenere; achiziționarea unei mașini de spălat necesare pentru spălarea lenjeriilor și a hainelor persoanelor reținute și arestate preventiv și a unei mașini de uscat rufe automată; modernizarea ușii de acces în incinta centrului, respectiv dotarea acesteia cu un sistem de deschidere electric acționabil din biroul șefului de tură; montarea în camera de vizită a unui interfon prevăzut cu buton de panică, cu corespondent în biroul șefului de tură.

Activitatea Centrului de Reținer și Arestare Preventivă Timiș este asigurată de un șef C.R.A.P., patru șefi de schimb, 11 agenți de pază și supraveghere, 13 agenți escortă-transfer și un agent asistent medical. Din personalul angajat, un agent de pază și supraveghere se afla în concediu medical de la începutul lunii martie, un agent escortă-transfer era detașat din luna ianuarie 2016 la o altă formațiune din cadrul I.P.J. Timiș, iar un post era vacant prin pensionarea unui polițist. Erau trei conducători auto pentru cele trei autospeciale aflate în dotarea centrului.

Supravegherea persoanelor private de libertate era asigurată de câte un agent de pază (activitatea desfășurându-se în schimburi de 24/72 ore), precum și prin sistem video, cu respectarea dreptului la intimitate în camerele de reținer și grupurile sanitare, camerele video fiind amplasate pe fiecare hol al secției.

În cadrul interviurilor cu persoanele private de libertate, acestea au invocat: lipsa aparatelor TV în unele camere, calitatea necorespunzătoare a hranei în anumite zile și lipsa luminii de veghe pe timpul nopții. O persoană arestată preventiv care era custodiată a ținut să precizeze faptul că a fost arestată de mai multe ori, în diferite centre din țară, dar în C.R.A.P. Timiș erau condiții foarte bune. Alte persoane arestate au menționat că erau bune condițiile de cazare și nu avea ce să reproșeze personalului din centru, că apa caldă era asigurată permanent și că i-au fost repartizate produsele igienico-sanitare.

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art.14, art. 29³ lit. a) și art. 29⁷ alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, modificată și completată, la data de 21.07.2016 a fost efectuată o vizită inopinată în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă (C.R.A.P.) din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Timiș.

Echipa de vizită a fost alcătuită din trei membri, respectiv: _____, și dr. _____, consilieri în cadrul Centrului Zonal Craiova - Domeniul privind prevenirea torturii al instituției Avocatul Poporului; _____, reprezentant al O.N.G. Liga Apărării Drepturilor Omului – Timișoara.

Obiectivele vizitei au fost următoarele: verificarea condițiilor de detenție și tratamentul persoanelor private de libertate.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Timiș își desfășoară activitatea în incinta Inspectoratului de Poliție Județean Timiș, funcționând în temeiul Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Timiș se află amplasat în clădirea principală a Inspectoratului de Poliție Județean Timiș (parter și etajul I), iar accesul în Centru se realizează din interiorul clădirii inspectoratului.

La data efectuării vizitei se aflau în custodia Centrului de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Timiș un număr de **35 de persoane private de libertate** (bărbați și o singură femeie), din care 30 de persoane arestate preventiv, două persoane reținute pe bază de ordonanță de reținere și trei persoane condamnate. Din cele 30 de persoane private de libertate arestate preventiv, 29 de persoane erau încarcerate de mai puțin de trei luni, o singură persoană era arestată preventiv pentru o durată între trei și șase luni.

În cadrul vizitei au fost verificate toate camerele din centru, curțile de plimbare, biroul șefului de tură, cabinetul medical, biroul șefului de centru, încăperea pentru primirea și distribuirea hranei, magazia pentru păstrarea alimentelor, bunurilor și valorilor arestaților, camera de acordare a vizitelor și camera de grefă.

Condiții de cazare

Secția de deținere dispunea de un număr de 17 camere de cazare, în care puteau fi cazate 45 de persoane. Echipa a vizitat toate camerele de deținere ocupate la data vizitei, precum și camerele neocupate, dar amenajate pentru custodiere.

La repartizarea în camere a persoanelor aflate în arest erau respectate următoarele criterii: categoria din care făceau parte (reținuți, preventivi, condamnați); bărbații separat de femei; minorii separat de majori; persoanele aflate în refuz de hrană, separat de celelalte persoane; arestații preventiv separat de condamnați; bolnavii contagioși separați de ceilalți.

Camerele de deținere erau curate și igienizate, aveau uși de acces metalice, cu vizetă, în stare bună, paviment din ciment mozaicat, grup sanitar propriu (duș și chiuvetă) și aparate de aer condiționat funcționale.

Persoanele custodiate în camere de detenție aveau posibilitatea la nevoie să apeleze supraveghetorul printr-un întrerupător, care în momentul când era acționat emitea un semnal luminos vizibil pe holul centrului.

La vizitarea camerelor, echipa a constatat următoarele:

Referitor la numărul persoanelor private de libertate cazate în camere, în toate camerele vizitate, persoanele custodiate erau cazate în paturi suprapuse pe două niveluri și nesuprapuse; 19 paturi erau instalate la parterul centrului și 26 la etajul I. Din cele 17 camere, 14 aveau în dotare câte trei paturi, iar trei camere doar un singur pat. La data vizitei, două camere nu erau funcționale, deoarece grupurile sanitare se aflau în reparație.

Suprafața camerelor, raportată la numărul de paturi instalate, asigura cei 4 mp/persoană, prevăzuți de Ordinul Ministrului Justiției nr. 433/C/2010 privind Normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate și de standardele internaționale. La data vizitei, în camerele din centru nu erau repartizate mai mult de trei persoane/cameră, gradul de ocupare fiind de 77%.

Referitor la iluminarea, aerisirea și încălzirea camerelor, o parte dintre camerele de deținere (cele de la parter) erau slab luminate natural, iar iluminatul artificial era folosit și pe timpul zilei. Iluminatul artificial era asigurat cu becuri normale sau neoane, iar lumina de veghe nu era funcțională. Întrerupătoarele erau montate în afara camerei și puteau fi acționate doar de agenții de supraveghere. Iluminatul artificial era furnizat neîntrerupt în camerele mai întunecoase, fapt pentru care arestații obturau lumina becurilor pe timpul nopții cu diverse obiecte.

Aerisirea camerelor se putea realiza din interiorul acestora, ferestrele din termopan putând fi deschise din interior, la exterior fiind montate gratii metalice. Încălzirea și apa caldă erau asigurate prin centrală termică proprie, fiind instalate calorifere bine dimensionate (12 elemente) în raport cu suprafața camerelor.

Referitor la mobilierul din camera, camerele vizitate erau dotate cu câte o măsuță pentru servirea mesei, două scaune, dulap cu mai multe compartimente (9) pentru depozitarea bunurilor și aparate TV. Cu excepția a trei camere, toate celelalte aveau în dotare aparate TV.

Referitor la grupurile sanitare și accesul la duș, în fiecare cameră exista un spațiu compartimentat unde se aflau un wc turcesc și un duș, chiuveta aflându-se în cameră. La grupurile sanitare erau perdele de protecție, care asigurau intimitatea persoanelor arestate. Grupurile sanitare aveau pavimentul placat cu gresie, pereții cu faianță, instalațiile sanitare erau funcționale și bine întreținute, iar apa caldă și apa rece erau asigurate în permanență.

Referitor la igiena și calitatea cazarmamentului, persoanele aflate în stare privativă de libertate au menționat că primeau lenjeria de la centrul de reținere, dar au fost și câteva persoane care preferaseră lenjeria adusă de familie. Saltelele și lenjeria verificate erau în stare corespunzătoare. Nu au fost sesizări în legătura cu prezența insectelor și nu a fost constatată prezența acestora, la verificarea camerelor de deținere și a cazarmamentului.

Produsele igienico-sanitare erau distribuite lunar, pe bază de semnătură, la intrarea în arest sau la solicitarea persoanelor arestate.

În camerele de deținere, curățenia se efectua de către arestați, care aveau la dispoziție materialele necesare. Holurile, grupurile sanitare, anexele și celelalte spații ale arestului erau

curățate/spălate zilnic de către o persoană privată de libertate, selecționată în acest sens, cu avizul judecătorului de supraveghere.

Deratizarea și dezinsecția tuturor spațiilor arestului se efectua periodic, conform normelor legale aplicabile în domeniu, de către un operator economic specializat. Ultima operațiune a fost efectuată în data de 12.07.2016, conform proceselor verbale de recepție cu nr. 0161 și nr. 0162/12.07.2016.

Referitor la curțile de plimbare, centrul dispunea de două curți de plimbare, una având suprafața de 14,04 m² și a doua de 19,11 m². Erau betonate, acoperite parțial, cu pereții din cărămidă, iar în partea superioară erau montate grilaje metalice. Supravegherea persoanelor încarcerate aflate în curțile de plimbare se realiza prin camere de supraveghere video și prin vizete amplasate pe ușile de acces ale fiecărei curți de plimbare.

Programul de plimbare era de minim o oră și maxim două ore, zilnic, în funcție de solicitări.

Referitor la celelalte spații vizitate, camera de vizită era prevăzută cu aparatură de supraveghere video, **dar nu era dotată cu dispozitive de separare între arestați, care să asigure intimitatea convorbirilor**. Camera de grefă era locul unde se primeau aparținătorii și unde se verificau bagajele ce urmau a fi predate persoanelor private de libertate.

La etajul I al centrului existau două birouri, unul pentru lucrătorii de la escortă și unul unde se desfășurau activitățile de întocmire a dosarelor; amprentarea persoanelor private de libertate se realiza pe hol, în zona administrativă.

Percheziția persoanelor private de libertate și a bagajelor acestora se efectua în biroul șefului de tură, în cabinetul medical sau pe holul de la parter, **nefiind asigurată intimitatea persoanei reținute**, chiar dacă percheziția era efectuată de către persoane de același sex.

Camera de anchetă, amplasată în clădirea I.P.J. Timiș, în cadrul Serviciului de Investigații Criminale, era compusă din două încăperi, peretele comun al acestora fiind prevăzut cu un geam one-way, prin care din încăperea învecinată, persoanele anchetate și anchetatorii erau supravegheați de polițiști. Încăperea în care se desfășura ancheta era dotată cu un sistem de înregistrare audio-video.

Condițiile de asigurare a hranei și servirea mesei

Centrul nu dispunea de o sală de mese, persoanele încarcerate servind masa în camerele de deținere. Hrana, preparată în cadrul blocului alimentar din Penitenciarul Timișoara, era transportată zilnic în recipiente de inox, de către personalul centrului, cu o autospecială dotată în acest scop, autorizată din punct de vedere sanitar-veterinar. Centrul dispunea de o cameră de dimensiuni mici pentru primirea și distribuirea hranei și pentru depozitarea veselei utilizate, dotată cu un frigider, o chiuvetă pentru spălarea vaselor utilizate, o masă, un dulap pentru depozitarea veselei. Vesela și tacâmurile folosite pentru distribuirea hranei erau spălate după fiecare utilizare, iar de două ori pe lună se realiza decontaminarea acestora cu cloramină.

Hrana era preparată și distribuită în funcție de numărul persoanelor private de libertate, cu respectarea normelor de hrană stabilite, a confesiunii religioase și a afecțiunilor medicale de care suferea fiecare.

La data controlului nu existau recomandări medicale pentru regim alimentar.

Membrii echipei au degustat din hrana servită pentru masa de prânz și s-a constatat că **mâncarea nu avea consistență. De asemenea, nu se prelevau mostre din mâncarea servită.**

Asigurarea asistenței medicale

Asistența medicală a persoanelor private de libertate deținute la nivelul Centrului de Reținer și Arestare Preventivă Timiș era asigurată de cinci medici cu specializarea medicină de familie din cadrul Centrului Medical Județean Timiș din structura Direcției Medicale a Ministerului Afacerilor Interne și de către un asistent medical angajat al Inspectoratului de Poliție Județean Timiș. Conform unei planificări săptămânale, asistența medicală pe timp de zi era asigurată de un medic desemnat, iar după orele de program, de câte unul din ceilalți patru medici, printr-un serviciu de permanență telefonică.

În incinta Centrul de Reținer și Arestare Preventivă Timiș exista un cabinet medical care funcționa ca spațiu pentru consultația medicală inițială a persoanelor private de libertate introduse în centrul de arest preventiv. Acesta era dotat cu canapea de consultație, dulap pentru păstrarea medicamentelor, tensiometru, stetoscop, glucometru și trusă de urgență. Existau

întocmite fișe medicale pentru toate persoanele deținute în centru, iar consultațiile medicale erau înregistrate în registrul de consultații.

Din discuțiile cu personalul medical și cu șeful centrului, echipa de vizitare a constatat că **nu existau în dotarea cabinetului teste rapide pentru depistarea bolilor infecto-contagioase**. La nivelul centrului **există o cameră de detenție cu rol de izolator**, astfel încât persoanele introduse în arest să fie izolate până la excluderea suspiciunii existenței unor boli infecto-contagioase. La data efectuării vizitei, nu existau în centru persoane diagnosticate cu boli infecto-contagioase.

Urgențele medicale erau asigurate de medicul de serviciu care efectua examinarea și în funcție de situație, decidea fie tratarea persoanei private de libertate în centru, fie apela la Serviciul Unic de Urgență 112, pentru transferul pacientului într-o unitate medicală specializată din rețeaua sanitară publică.

Persoanele aflate în arest preventiv beneficiau de medicamente în mod gratuit, în baza unei prescripții medicale, cu avizul medicului care asigura asistența medicală în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Timiș. Achiziționarea medicamentelor în mod gratuit pentru persoanele private de libertate se efectua de către personalul medical de la farmaciile cu care Centrul Medical Județean Timiș avea contract. La cerere, deținuții puteau solicita anumite medicamente sau materiale sanitare, contra cost, conform legislației în vigoare, dar numai cu acordul medicului.

Medicamentele erau păstrate în condiții corespunzătoare de siguranță în cabinetul medical din cadrul instituției și erau distribuite conform prescripției medicale, de către asistentul medical.

Pe parcursul anului 2016, la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Timiș au fost acordate 888 de consultații medicale persoanelor private de libertate. Au fost înregistrate trei cazuri de persoane reținute infectate cu HIV, dar care erau în evidența cabinetelor medicale de specialitate, aflându-se sub tratament permanent. De asemenea, a existat o persoană suspectă de tuberculoză pulmonară, diagnostic neconfirmat ulterior prin investigații medicale de specialitate.

În cursul anului 2016 în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Timiș nu s-a înregistrat niciun deces și niciun caz de suicid.

Refuzuri de hrană și alte solicitări

Din actele studiate și discuțiile purtate cu conducerea Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Timiș a rezultat că în anul 2016 a fost înregistrată o singură declarație de intrare în refuz de hrană a unei persoane private de libertate, fiind soluționată a doua zi în fața judecătorului de supraveghere, prin declarația persoanei private de libertate de ieșire din refuz de hrană.

În cursul anului 2016 au fost soluționate 68 de cereri formulate de persoanele private de libertate, care au constat în solicitări de asistență psihologică, contestații la încheierile instanțelor judecătorești, solicitări de audiențe la procurori, precum și diverse sesizări ce conțineau date de interes operativ, autodenunțuri, convorbiri telefonice, vizite sau pachete suplimentare.

Referitor la posibile abuzuri sau rele tratamente, în perioada ianuarie – iulie 2016 nu au fost înregistrate plângeri din partea persoanelor private de libertate referitoare la cazuri de abuzuri, rele tratamente ori încălcarea drepturilor persoanelor deținute de către personalul de pază, supraveghere și escortă.

Referitor la transportul persoanelor private de libertate, existau două mijloace de transport: o autodubă care nu avea instalație de aer condiționat și o altă autodubă care avea instalație de aer condiționat doar în compartimentul în care se aflau persoanele reținute; ambele dube aveau câte opt locuri pentru arestați și patru locuri pentru personalul de escortă. Din discuțiile cu șoferul și agenții de escortă **a rezultat că în timpul transportului, în special pe distanțe mai mari, nu era asigurată o temperatură corespunzătoare în interiorul autodubelor. Ambele autodube erau achiziționate de aproximativ 14 ani și aveau între 300.000 și 400.000 km rulați.**

Referitor la asigurarea convorbirilor telefonice, în centru erau instalate două aparate telefonice, câte unul pe fiecare secție (parter și etaj), care **nu erau dotate cu paravane pentru asigurarea confidențialității convorbirilor**. Arestații aveau dreptul de a efectua convorbiri

telefonice pe cheltuiala lor la telefoanele publice instalate, cu cartelă, în conformitate cu prevederile art.246 din Hotărârea nr. 157/2016, pentru aprobarea Regulamentului de aplicare al Legii nr. 254/2013. Persoanele majore aveau dreptul la 15 convorbiri pe lună, fiecare convorbire putea dura între 10-30 minute, minorii 25 de convorbiri pe lună, între 10-30 minute, iar atât majorii cât și minorii aveau dreptul la convorbiri nelimitate cu avocatul liber ales de către aceștia.

Persoanele arestate pot solicita, printr-o cerere adresată șefului C.R.A.P., în cazuri deosebite, suplimentarea convorbirilor telefonice cu 10-15 convorbiri pe lună.

Conform referatului întocmit de medicul din echipa de vizită: cabinetul medical al C.R.A.P. Timiș era dotat cu mobilier și aparatură conform normelor în vigoare. La primirea în centru, vizita medicală se efectua de către medicul care asigură asistența medicală conform planificării și cuprindea un examen clinic general, precum și întocmirea și completarea documentelor specifice conform reglementărilor în vigoare.

Medicul din echipa de vizită a formulat următoarele recomandări: prelevarea zilnică a probelor din mâncarea servită persoanelor custodiate în centru și păstrarea acestora la frigider timp de 24 de ore; achiziționarea de teste rapide pentru depistarea la nivelul cabinetului medical a unor posibile boli infecto-contagioase (HIV, hepatite virale etc.); efectuarea unor demersuri la Penitenciarul Timișoara, care pregătea hrana zilnică a persoanelor custodiate, în vederea îmbunătățirii calității acesteia.

Conform punctului de vedere întocmit de reprezentantul Ligii Apărării Drepturilor Omului – Timișoara, au fost constatate următoarele: în general, condițiile de cazare și de servire a mesei corespundeau standardelor impuse, arestații aveau acces la telefon public și la cutia poștală confidențială, puteau primi vizite externe și pachete cu alimente și beneficiau de asistență medicală.

Reprezentantul organizației neguvernamentale a făcut **următoarele propuneri:** la intrarea în arest, percheziția corporală să se facă într-un spațiu amenajat, pentru a fi asigurată intimitatea arestaților; instalarea luminii de veghe; o mai bună împărțire și separare a posturilor de conversație din camera de vizită pentru asigurarea confidențialității convorbirilor dintre vizitatori și arestați; asigurarea unor condiții corespunzătoare în interiorul autovehiculelor cu care se transportau persoanele private de libertate.

3. Recomandări

Față de cele expuse, în temeiul art. 29¹¹ alin. (1) și art. 29¹⁵ din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Timiș să întreprindă

măsurile legale care se impun pentru:

- urgentarea demersurilor pentru asigurarea iluminatului de veghe în toate camerele de detenție;
- identificarea unei soluții pentru amenajarea unui spațiu special destinat percheziției corporale la intrarea în arest a persoanelor reținute, în vederea asigurării intimității acestora;
- instalarea unor paravane separatoare în camera de vizită, pentru a fi asigurată confidențialitatea convorbirilor dintre vizitatori și arestați;
- prelevarea zilnică și păstrarea probelor din mâncarea servită persoanelor private de libertate timp de 24 de ore, conform normativelor în vigoare;
- dotarea celor două aparate telefonice instalate pe holurile centrului cu paravane, care să asigure confidențialitatea convorbirilor telefonice efectuate de persoanele arestate;
- dotarea tuturor camerelor cu aparate TV;

- realizarea transportului persoanelor private de libertate cu mijloace de transport care să asigure temperaturi corespunzătoare în timpul transportului, atât pentru persoanele arestate, cât și pentru personalul de escortă;
- achiziționarea de teste rapide pentru depistarea, la nivelul cabinetului medical, a unor posibile boli infecto-contagioase (HIV, hepatite virale etc.);
- efectuarea demersurilor necesare pentru îmbunătățirea calității hranei preparate la Penitenciarul Timișoara și distribuită centrului.

Craiova, 9 august 2016